

Előszó

Ön egy művészeti könyvet tart a kezében.

A címéből lehet, hogy ez nem nyilvánvaló, de szilárd meggyőződés, hogy a strukturált finanszírozás nem tudomány, hanem művészet. Nem lehet zárt rendszerben leírni, polcra levett könyvekből lemásolni, hanem érteni és érezni kell. Érteni az ehhez elengedhetetlenül szükséges közgazdasági, jogi és mérnöki ismereteket és érezni azt, hogy ezek kombinálásával hogyan lehet kiegyensúlyozott kockázatmegosztás mellett igen jelentős hozzáadott értéket teremteni.

A kilencvenes évek közepe felé közeledve, a magyar gazdaság átalakulásának egy viharos szakaszában szembesültek a még csak a kétszintű bankrendszer kisiskolás éveibe lépő magyar bankok, hogy az ország alapvető infrastrukturális hálózati rendszereinek piacgazdasági környezetben történő kialakításához nagyon távlatos gondolkodásra és strukturálásra van szükség. Ehhez alapvető segítséget jelentett az, hogy az e célra használatos finanszírozási technika az előző 10-15 év során a világban már kifejlődött és elvi alapjai rendelkezésre álltak. De mindezt abba a magyar valóságba adaptálni, ahol sokszor nemhogy 15 évre, hanem 15 hónapra sem láttak, láttunk előre, még külföldi banki és szakértői segítséggel is igen embert próbáló vállalkozásnak bizonyult. De valljuk be őszintén, még az egyes nagybankokban tevékenykedő, csudabogaraknak számító 5-10 fős magok tagjai sem gondolták volna, hogy ebből a többől másfél évtized alatt sűrű erdő sarjad. Olyan, amely a vezető magyarországi pénzintézetek mérlegfőösszegének egyértelműen két számjegyű százalékát teszi ki, de ami ennél is sokkal fontosabb, olyan, amely a magyar gazdaságba közvetve és közvetlenül csak eurómilliárdokban mérhető értéket hozott létre.

A strukturált finanszírozás folyamatosan bővülő és változó technikája gyakorlatilag az egyetlen olyan megoldási mód, amely jól definiált, de csak hosszabb távon megtérülő célok elérése érdekében megteremti a vállalkozás sikerességéhez szükséges partnerek számára azt a keretrendszert, amely alapján felvállalhatónak tarthatják a kapcsolódó kockázatok vállalását. Éppen ezért a strukturált finanszírozás messze nem csak banki munkatársak számára alapvető fontosságú, hanem termelő- és szolgáltatóvállalatok, fejlesztők, műszaki, jogi, pénzügyi, biztosítási, adóügyi és még számos további területen működő konzultánsok, de még a közszféra szereplői számára is alapvető ismereteket hordoz. Megtanít a másik fejével való gondolkodásra, a társterületek és specialistái tiszteletére, a műszaki és közgazdasági modellek egymásra hatásának szigorú tudományhatárokat meghaladó értékelésére.

A strukturált finanszírozás nem a primadonnák és a „prima don”-ok terepe, hanem igazi csapatmunka. Amihez persze kellene, sőt elengedhetetlenek kiváló felkészültségű szakemberek, de az emberi tényező ebben az esetben messze nem jelent egyet csupán a szakmai tudással, legalább ennyire meghatározó az is, hogy ennek érvényesülése során ténylegesen mennyire sikerül a hosszú távú együttműködéshez szükséges érdek- és értékviszonyokat megfelelően és stressz hatások tűrésére is alkalmas módon meghatározni és ezt megfelelő jogi dokumentációban tükröztetni. Ha úgy tetszik, mindenkinek fel kell adnia a saját maga szub-optimumát, hogy a strukturált finanszírozás egésze számára optimális megoldás szülessen. Ha nem ez történik, ha a rendszer összeállítás során akár egyes szereplők, akár egyes szakterületek érdekei kiegyensúlyozatlanul dominánsá válnak, az magában hordozza a külső körülmények kedvező alakulása mellett is az együttműködést veszélyeztető feszültségeket.

Az utóbbi két és fél évben a külső körülmények egy korábban (szinte) elképzelhetetlen érzékenységi vizsgálattal tesztelték le a strukturált finanszírozás keretében kialakult pénzügyi megoldásokat. Egy válság, különösen egy ilyen mély és ilyen tartós válság mindig tragédiák sorát is magában hordozza. Másfél évtizednyi szinte töretlen fejlődést követően a világban és Magyarországon is súlyos kétségek merültek fel, hogy szabad-e, lehet-e egyáltalán ilyen módon előre tervezni. A műszaki modellek tartóssága mit sem ér, ha az adott projekt sikerétől függetlenül a külső körülmények változása szökőárként csaphat le egész gazdasági szektorokra, ellehetetleníthet térségeket, porrá zúzhatja a keresleti, kínálati modelleket, évtizedes partnerkapcsolatokat.

De én mégsem ebben az olvasatban hiszek, hanem abban, hogy a válság megmutatta: a jól strukturált együttműködési modellekben a szereplők, akik partnerként kezelték egymást, rendelkeztek azzal a bizalmi tőkével és érdekekkel, maga a struktúra pedig azzal a tartalékkal és értékkel, amely birtokában volt lehetősége az együttműködés folytatásának. Az esetek messze döntő többségében csak a nem kellően megalapozott, kiegyensúlyozatlan érdekviszonyokat és kockázatvállalási arányokat tükröző, nem kellő precizitással kidolgozott esetekben derült ki az, hogy ebben a formában nem életképes a struktúra. A válság, az új strukturált finanszírozások hiánya teremt alapot arra is, hogy végiggondoljuk, mit hibáztunk, a futószalagra helyezett tömegtermelés helyett visszanyúljunk és -menjünk az alapokhoz, ismét minden esetben kellő alapossággal dolgozzuk fel és ki a strukturált finanszírozások kereteit. Az, hogy a tranzakciós szám és érték világszerte 2010-ben már ismét növekedést mutatott, biztató Magyarországra nézve is, ésszel és szívvel lehetséges és az ország egésze szempontjából is nehezen nélkülözhető értéket teremtő lehet a továbblépés. Ha az elmúlt évek a védekezésről kellett szóljanak, amikor az egész csapat tagjai (benne a hagyományosan az új ügyletekre hajtó értékesítési specialisták) is a saját térfélre húzódva védték az értékeket s a partnerek közös érdekeiből adódóan magukat a projekteket, de eközben azon ismeretek gyakorlati tapasztalatok révén ismét megerősödtek és beégetődtek, amelyek a jövőben jól felhasználhatók lesznek az új ügyletek kialakítása során is.

E könyv hiánypótló a magyar szakirodalomban. Írói azok közé tartoznak, akik valamikor még a múlt évszázad utolsó évtizedében elkapták a „workológia” strukturált finanszírozás válfaját. Ezt nem is betegségként élik meg, hanem teljes életet élve a munkájuk ebben egyben a hobbijuk, és ez fordítva is igaz. S nem elég, hogy csinálják, hanem

mindannyian hivatásszeretetből hosszú idő óta tanítják is. Élvezettel végigtanulmányozva logikusan összeszerkesztett, olvasmányos munkájukat számomra egyértelmű, hogy ebben társzerzőként ott van sok-sok tanítványuk is, akikkel együtt gondolkodva formálódtak ők maguk is az elmúlt évek során. Ismerős az érzés, én magam is nagy élvezettel dolgozom együtt olyan kollegákkal, akiket annak idején a Nemzetközi Bankárképzőben vagy valamelyik felsőoktatási intézményben a strukturált finanszírozás során jól felhasználható ismeretekre tanítottam. Ez a mű közel két évtized után közérthetően és jól felhasználhatóan közös alapokat ad, megteremti a hatékonyabb párbeszéd esélyét az ezzel foglalkozók, illetve az ez iránt érdeklődő számára.

A szerzők személye számomra már önmagában is garancia volt a minőségre, de igazi csapatmunkaként komoly értéket teremtően sikeresen foglalták össze a strukturált finanszírozás legfontosabb ismereteit ebben a könyvben. Felkérésüket az előszó megírására nagy örömmel vállaltam, e szakmai ág egyik magyar „doyen”-jeként munkájukat jó szívvel ajánlom Önnek. Kívánom, olvasása segítséget jelentsen abban, hogy a strukturált finanszírozás esetében Magyarországon egy pillanatig se legyen vitás: ha a finanszírozási megoldások kialakítása során megfelelően, értően használjuk ezt, akkor ez esély és nem veszély, amelyben művelője számára messze sokkal több a szépség, mint a kétség.

Gáldi György, az MKB Bank vezérigazgató-helyettese